

U S N E S E N Í

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedkyně JUDr. Marie Turkové a soudců JUDr. Petra Průchy a Mgr. Evy Kyselé v právní věci žalobce: **J. P.** proti žalovanému: **Krajský úřad Středočeského kraje, odbor územního a stavebního řízení**, se sídlem Praha 5, Zborovská 11, v řízení o žalobě proti rozhodnutím žalovaného, ve věci vedené u Městského soudu v Praze pod sp. zn. 9 Ca 149/2005, o návrhu na vyloučení soudců Městského soudu v Praze z projednávání a rozhodování této věci,

t a k t o :

Soudci Městského soudu v Praze JUDr. Naděžda Řeháková, Mgr. Martin Kříž a JUDr. Ivana Havlíková, **nejsou vyloučeni** z projednávání a rozhodování věci vedené u Městského soudu v Praze pod sp. zn. 9 Ca 149/2005.

O d ů v o d n ě n í :

Žalobce J. P. podal dne 6. 5. 2005 u Městského soudu v Praze žalobu směřující proti rozhodnutí Krajského úřadu Středočeského kraje, odboru územního a stavebního řízení, ze dne 18. 4. 2005, č. j. ÚSŘ/1649/05/Ko a dále proti rozhodnutí téhož orgánu ze dne 25. 4. 2005, č. j. ÚSŘ/1517/04/Ko a dovolával se toho, aby výše uvedená rozhodnutí byla zrušena z důvodu nezákonných postupů v rozhodnutích uvedených.

Městský soud v Praze v rámci procesního postupu v této věci podáním ze dne 7. 11. 2005 poučil žalobce o tom, že tato věc byla podle rozvrhu práce přidělena k projednání a rozhodnutí specializovanému senátu 9 Ca s tím, že složení tohoto senátu i senátů zástupčích je dáno rozvrhem práce, do kterého lze nahlédnout u tamního soudu. Současně poučil žalobce o tom, že podle § 8 odst. 5 s. ř. s. účastník nebo osoba zúčastněná na řízení může namítnout podjatost soudce, soudní osoby, tlumočníka nebo znalce s tím, že námitku musí uplatnit do jednoho týdne ode dne, kdy se od podjatosti dozvěděl. Zjistí-li důvod podjatosti při jednání, musí ji uplatnit při tomto jednání. K později uplatněným námitkám se nepřihlíží. Námitka musí být zdůvodněna a musí být uvedeny konkrétní skutečnosti, z nichž je dovozována.

Na uvedené poučení reagoval J. P. podáním ze dne 14. 11. 2005, v němž uvedl, že dne 10. 11. 2005 obdržel výzvu ze dne 7. 11. 2005, č. j. 9 Ca 149/2005 – 33, kterou mu bylo sděleno, že shora uvedená věc byla podle rozvrhu práce přidělena k projednání a rozhodnutí specializovanému senátu 9 Ca. Se složením senátu z předsedkyně JUDr. Naděždy Řehákové a soudců Mgr. Martina Kříže a JUDr. Ivanky Havlíkové nesouhlasil, a to z toho důvodu, že tento senát již dvakrát ve věci rozhodoval a dopustil se procesního pochybení, nepřipustil k jednání nezávislý názor vypracovaný advokátní kanceláří z 5. 1. 2005 ve věci č. j. 8 Ca 307/2003, který souvisí s projednávanou věcí. Uvedl dále, že mu nebylo řádně doručeno vyjádření žalovaného ve věci 9 Ca 27/2004 a tím mu bylo znemožněno se k němu vyjadřovat a vznést námitky k dané věci, a to obzvláště, když ve vyjádření byly naprosté nesmysly a lži. Toto vyjádření bylo předáno v době vynesení rozsudku, což je podle žalobce nezákonné a nepřipustné. Podle názoru žalobce byly tímto jednáním splněny podmínky uvedené v § 8 o. s. ř. k vyloučení celého senátu, který zřejmě jedná na základě politické objednávky a ne na základě skutečností, důkazů, zákonů, vyhlášek a platného stavebního zákona. Podle názoru žalobce je tímto postupem naprosto znemožněna vymahatelnost práva v ČR. Námitka podjatosti je v projednávaných věcech naprosto patrná a zdůvodnění se opírá o konkrétní skutečnosti. Na základě již projednávaných žalob rovněž nesouhlasí s tím, aby žaloba byla projednána podle § 51 s. ř. s. bez nařízeného jednání.

Uvedené podání ze dne 14. 11. 2005 zaslal žalobce i Nejvyššímu správnímu soudu, kde je vedeno pod sp. zn. Na 348/2005.

K námitce podjatosti se vyjádřili soudci – členové senátu, který má podle rozvrhu práce o žalobě žalobce rozhodnout. Jedná se o stanovisko soudců senátu 9 Ca Městského soudu v Praze. Soudkyně JUDr. Nadězda Řeháková uvedla, že v dané věci jí nejsou známy žádné okolnosti, které by naznačovaly nebo svědčily o tom, že by byla vyloučena z projednávání a rozhodnutí ve věci. Nemá žádný vztah k účastníkům řízení ani k projednávané věci a ani se nepodílela na projednávání nebo rozhodování věci u správního orgánu nebo v předchozím soudním řízení. Podle jejího názoru není námitka podjatosti důvodná, neboť byla vznesena z důvodu nesrovnání se žalobce s postupem a rozhodnutím soudu ve věci vedené pod sp. zn. 9 Ca 27/2004, v níž bylo rozhodováno o žalobě J. P. staršího (žalobce) proti nečinnosti žalovaného, kde nebyl relevantní žádný znalecký posudek. V této věci, v níž je vznesena námitka podjatosti, jde o žalobu označenou jako žaloba na ochranu před nezákonným zásahem a proti rozhodnutí správního orgánu ve stavebním řízení, v němž bylo vydáno napadené rozhodnutí J. P. mladšímu. Soud s ohledem na námitku podjatosti dále nepokračoval v úkonech ohledně aktivní legitimace žalobce a režimu žalob za účelem vyloučení věci. Námitka podjatosti nebyla žalobcem uplatněna v řízení ve věci 9 Ca 27/2004, rozsudek v této věci nabyl právní moci dne 27. 5. 2005 (spis se nachází u Nejvyššího správního soudu). Žaloba žalobce pod sp. zn. 8 Ca 307/2003 byla soudem pravomocně odmítnuta dne 26. 2. 2004 (spis se nachází u Nejvyššího správního soudu). Soudce Mgr. Martin Kříž uvedl, že mu nejsou v dané věci známy žádné okolnosti, které by naznačovaly nebo svědčily o tom, že by byl vyloučen z projednávání a rozhodnutí ve věci. Nemá žádný vztah k účastníkům řízení ani k projednávané věci a ani se nepodílel na projednávání nebo rozhodování věci u správního orgánu nebo v předchozím soudním řízení. Soudkyně JUDr. Ivanka Havlíková uvedla, že v dané věci jí nejsou známy žádné okolnosti, které by naznačovaly nebo svědčily o tom, že by byla vyloučena z projednávání a rozhodnutí ve věci. Nemá žádný vztah k účastníkům řízení ani k projednávané věci a ani se nepodílela na projednávání nebo rozhodování věci u správního orgánu nebo v předchozím soudním řízení.

Poté byl spis Městským soudem v Praze předložen Nejvyššímu správnímu soudu k rozhodnutí o námitce podjatosti ve věci 9 Ca 149/2005.

Podle § 8 odst. 1 s. ř. s. jsou soudci vyloučeni z projednávání a rozhodování věci, jestliže se zřetelem na jejich poměr k věci, k účastníkům nebo k jejich zástupcům je dán důvod pochybovat o jejich nepodjatosti. Vyloučení jsou též soudci, kteří se podíleli na projednávání nebo rozhodování věci u správního orgánu nebo v předchozím soudním řízení. Důvodem k vyloučení soudce nejsou okolnosti, které spočívají v postupu soudce v řízení o projednávané věci, nebo v jeho rozhodování v jiných věcech. Podle § 8 odst. 3 téhož zákona soudce, který zjistí důvod své podjatosti, oznámí takovou skutečnost předsedovi soudu a v řízení zatím může provést jen takové úkony, které nesnesou odkladu. Předseda soudu na jeho místo určí podle rozvrhu práce jiného soudce nebo jiný senát. Má-li předseda soudu za to, že není dán důvod podjatosti soudce, nebo týká-li se věc předsedy soudu, rozhodne o vyloučení Nejvyšší správní soud usnesením, a jde-li o soudce Nejvyššího správního soudu, jiný jeho senát.

Podle § 8 odst. 5 s. ř. s. účastník nebo osoba zúčastněná na řízení může namítnout podjatost soudce, soudní osoby, tlumočníka nebo znalce. Námitku musí uplatnit do jednoho týdne ode dne, kdy se o podjatosti dozvěděl; zjistí-li důvod podjatosti při jednání, musí ji uplatnit při tomto jednání. K později uplatněným námitkám se nepřihlíží. Námitka musí být zdůvodněna a musí být uvedeny konkrétní skutečnosti, z nichž je dovozována. O vyloučení soudce rozhodne usnesením po jeho vyjádření Nejvyšší správní soud, a je-li namítána podjatost soudní osoby, tlumočníka nebo znalce, senát po jejich vyjádření.

Nejvyšší správní soud především v posuzované věci podotýká, že podatele J. P. st. považuje za žalobce, neboť splňuje zákonné podmínky uvedené v § 65 odst. 1 s. ř. s., protože tvrdí, že byl na svých právech zkrácen přímo nebo v důsledku porušení svých práv v předcházejícím řízení úkonem správního orgánu, jímž se zakládají, mění, ruší nebo závazně určují jeho práva nebo povinnosti (dále jen rozhodnutí), a podanou žalobou se domáhá zrušení takovýchto rozhodnutí. Vychází tedy z toho, že podatele J. P. st. je třeba považovat za účastníka řízení ve věci vedené u Městského soudu v Praze pod sp. zn. 9 Ca 149/2005.

Nejvyšší správní soud především podotýká, že integrální součástí práva na spravedlivý proces tak, jak je vymezeno v čl. 36 odst. 1 Listiny základních práv a svobod (dále jen „Listina“) a v čl. 6 odst. 1 Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod (dále jen „Úmluva“), je garance toho, aby ve věci rozhodoval nezávislý a nestranný soudce. Nestrannost a nezaujatost soudce je jedním z hlavních předpokladů spravedlivého rozhodování a jednou z hlavních premis důvěry občanů a jiných subjektů práva v právo a právní stát (čl. 1 odst. 1 Ústavy ČR). Nestrannost soudce je především subjektivní kategorií, vyjadřující vnitřní psychický stav soudce k projednávané věci v širším smyslu (zahrnuje vztah k předmětu řízení, účastníkům řízení, jejich právním zástupcům), o nichž je schopen relativně přesně referovat toliko soudce sám. Pouze takto úzce pojímaná kategorie nestrannosti soudce by však v praxi ztěžila nalezení uplatnění vzhledem k obtížné objektivní přezkoumatelnosti vnitřního rozpoložení soudce. Kategorii nestrannosti je proto třeba vnímat širě, tedy i v rovině objektivní. Za objektivní ovšem nelze považovat to, jak se nestrannost soudce pouze subjektivně jeví vnějšímu pozorovateli (účastníkovi řízení), nýbrž to, zda reálně neexistují okolnosti, které by mohly objektivně vést k legitimním pochybnostem o tom, že soudce má k věci určitý, nikoliv nezaujatý vztah. Vyloučení soudce z projednávání a rozhodování věci má být založeno na nikoliv skutečně prokázané podjatosti, ale již tehdy, jestliže lze mít pochybnost o jeho nepodjatosti. Subjektivní hledisko účastníku řízení o podjatosti může být

podnětem k jejímu zkoumání; rozhodování o této otázce se však musí dít výlučně na základě hlediska objektivního (shodně též I. ÚS 370/04).

Z návrhu na vyloučení soudců Městského soudu v Praze, a to soudců senátu 9 Ca, podaného J. P., výslovně vyplývá, že námitku podjatosti spatřuje v postupu soudců v jiných jeho věcech, a to proto, že podle jeho názoru v těchto jiných soudních věcech došlo k nesprávnému soudnímu postupu. Z ustanovení § 8 odst. 1 zákona č. 150/2002 Sb. však zcela jednoznačně plyne, že důvodem k vyloučení soudce nejsou okolnosti, které spočívají v postupu soudce v řízení o projednávané věci, nebo v jeho rozhodnutí v jiných věcech. Nejvyšší správní soud k tomuto uvádí, že námitky vznesené žalobcem by bylo možno řešit v rámci mimořádného opravného prostředku, a to kasační stížnosti podané proti rozhodnutím Městského soudu v Praze žalobcem zmiňovaným, avšak nemohou být způsobitelné samy o sobě bez dalšího založit pochybnosti o nepodjatosti soudců senátu 9 Ca Městského soudu v Praze.

Dalším důvodem pro vyloučení soudců je skutečnost, že se podíleli na projednávání nebo rozhodování věci u správního orgánu, nebo v předchozím soudním řízení. Musí jít o totožnou věc a podílem na předcházejícím soudním řízení bude například situace, kdy soudce působil ve věci jak u krajského soudu, tak posléze u Nejvyššího správního soudu, popř. naopak, kdy jako člen senátu Nejvyššího správního soudu by věc vrátil krajskému soudu, kde by zasedal jako člen senátu, nebo jako specializovaný samosoudce, a měl by ji znovu projednávat. Běžný instanční postup, kdy např. Nejvyšší správní soud rozhodne o kasační stížnosti a věc vrátí krajskému soudu, nebo postup při obnově řízení samozřejmě důvodem pro vyloučení není. Taková situace však v posuzované věci nenastala a výslovně není ani namítána.

Se zřetelem k tomu, že důvod uplatňovaný stěžovatelem, tj. vyloučení soudců z projednávání a rozhodování této věci pro jejich postup v jiných jeho věcech, není důvodem způsobilým vyvolat pochybnosti o nepodjatosti soudců, kteří v dané věci mají rozhodovat, a dále vzhledem k tomu, že se sami tito soudci necítí být z projednávání a rozhodnutí věci vyloučení, neshledal Nejvyšší správní soud návrh žalobce J. P. na vyloučení soudců z projednávání a rozhodování této věci důvodným, a rozhodl proto tak, že výše jmenovaní soudci Městského soudu v Praze nejsou z projednávání a rozhodování věci vedené u tohoto soudu pod sp. zn. 9 Ca 149/2005, vyloučení.

P o u č e n í : Proti tomuto usnesení **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 28. prosince 2005

JUDr. Marie Turková
předsedkyně senátu